

et ille p̄ m̄ ee m̄cipit s̄ illa
sua cōmutatione substancie
Or̄ ergo t̄palit dici ic̄pit d̄s
qd̄ antea nō dicebat manu
festū est relatiue dici nō t̄n
sc̄dm accidens dei qd̄ ei aliquj
acciderit sed plane sc̄dm ac
tides eius ad qd̄ dici aliquid
deus m̄cipit relatiue. Et qd̄
amitus dei iustus ee ic̄pit
ip̄e mutat. Deus aut̄ absit
ut t̄palit aliquē diligat q̄i
nova dilectione que in ip̄o
ante nō erat. apud quē nec
p̄teita t̄nsierūt et futura
ia facta sunt. Itaq; oēs sc̄os
suos ante mūdi constitutio
nē dixerit sicut p̄destinauit.
sed cū cōvertūtur et iueiūt
illū. tūc m̄cipe ab eo diligi
dicūtur ut eo mō dicat quo
pt̄ huāno affectu capi qd̄ dī
Hic enī cū ratus malis dī.
et placidus bonis. illi mu
tant' nō ip̄e. sicut lux ifr
m̄s oculis asysa. f̄mis leuis
est. ip̄oz sc̄liz mutatione
non sua. **Explicit lib. quītus.**

Incipit capl. lib. vi. Cap. p̄m.
De eo qd̄ apl's ait xp̄m dei
virtutē et dei sapiam **cap. ii.**
De p̄re et filio hoc solū nō
dici illud de illo q̄ nō simb
ambo sūt. deus em̄ de deo.

bonus de bono. virtus de v
tute. qd̄ simb sūt recte dicit.
pater aut̄ de patre. aut fili
de filio qd̄ nō ambo simul s̄t
non potest dici. **Capl. iii.**

De vnitate filij cum patre
et mā iuitē nobiscū. **Cap. iii.**

Pares in quaclq; vntute
non posse in ceteris ee dissimiles ac si h̄ec equalitas in
āmūs repiatur huāns mul
tomagis eam manere ī mō
mutabili eterna qz substānia
qd̄ est d̄s trinitas. **Capl. v.**

De spiritu sancti vnitate
cū patre et filio. **Capl. vi.**

De natuā corporea et natuā
spirituali qd̄ simplices nō s̄nt.
quia nec ic̄mutabiles **mpvij.**

De simplici et ic̄mutabili
essentia dei. q̄iuis multipli
citer sc̄dm substāni noīet **cā viij.**

Trinitatem deitatis nullo
modo triplice ee dicendā. q̄i
nec tria ibi plus sūt qm̄ vnu
n̄ vnu min̄ qm̄ tria. **mp. ix.**

De solo vero deo patre et fi
lio et spiritu sancto **Cap. x.**

De sūna sancti hilarij qua
m̄ trinitate proprietatem
p̄sonarū intelligitur demō
strasse. **Explicit capitula.**

Incipit liber sextus Capl. p̄m.

EQualitatem patris et filii et spūs sancti putant nō nulli ex hoc impediri quo min⁹ itel ligatur quia sc̄ptū ē. xp̄m dei virtutē et dei sapiētiā ut ideo nō videat equalitas qā nō ē p̄ ip̄e virtus et sapiētia. sed genitor virtutis et sapiētiae. Et reuera nō mediocri intentione queri solet. quō dicit deus virtutis et sapiētiae p̄. Aut enī apls xp̄m dei virtutē et dei sapiētiae. Et hinc non nulli nři aduersus aduersus arrianos hoc mō ratiocinati sūt eos dūtarat qui prius se aduersus catholicā fidē extulerūt. Nā ip̄e arrius dixisse fertur Si filius ē natus est. si natus ē. erat tēpus qn̄ nō erat filius. nō intelligens etiā natū ēē. deo sempitū ēē ut sit coeternus p̄i filius sicut splendor qui gignitur ab igne atq; diffundit. coeūs ē illi et eēt coeternus si eēt ignis eternus. Unde quidā posteriores arrian abiecerūt istā sententiā. fassi q̄ sunt non ex tpe cepisse filium dei. Sed inter disputati

ones quas habebat nři adūsus eos qui dicebat erat tpe qn̄ nō erat filius. hac etiam nōnulli ratiocinationē īse rebant. **S**i dei filius virtus et sapiētia dei ē nec vñq̄ deus sine virtute et sine sapiētia fuit coeternus est deo p̄i filius Dicit aut̄ apls x^m dei virtutē et dei sapiētiae. Et deū aliquā nō habuisse virtutē aut sapiētā demētis est dice. Non igit erat temp⁹ qn̄ non erat fili⁹. Quae ratiocinatio ad id cogit ut dicam⁹ deū patrē nō esse sapiētē. nisi habendo sapiētā quā genuit nō existendo per se p̄ ip̄e sapiētia. Demide si ita est filius quoq; ip̄e sit d̄s deo lumen de lumine videndū est utrū possit sapiētia de sapiētia dici. si nō est deus p̄ ip̄a sapiētia. sed tm̄ genitor sapiētiae. Cqd si tenem⁹ cur nō et m̄nitudis sue et bonitatis et eternitatis et oipotencie sue gnator sit ut nō ip̄e sit sua magnitudo et sua bonitas et sua eternitas et sua oipotentia. sed ea magnitudē magnus sit quā genuit. et ea bonitate bonus et ea eter-

VJ.

nitate eternius et ea oīpotēa
omps que de illo nata ē. sicut
nō ipē sua sapientia ē. sed ea
sapientia sapies ē que de illo
nata ē. Nam illud nō est for
mudandū ne cogam multos
filios dei dicere p̄ter adopti
onē creature coeternos p̄t
si magnitudo sue genitor
est et bonitatis et etermita
tis et oīpotēcie. Hic ei ca
lumpne facile respondet sic
nō effici quia multa nota sunt
ut ille multorum filiorum coeternorum
sit p̄t quemadmodū nō effici
tur ut duorum sit tū dicit xp̄t
dei virtus et dei sapientia
Eadem quippe virtus q̄ sapientia
et eadem sapientia que vir
tus. Ita ne igitur etiā de ce
teris ut eadem sit magnitudo
que virtus et si qua alia ul̄
sup̄ cōmedrata sunt ul̄ cōmed
rai adhuc possunt. De p̄t et
filio hoc solū non dici illud
de illo qd̄ nō simil ambo sunt.
deus enim de deo. bonus de
bono. virtus de virtute. qd̄
simil sunt rē dicit p̄t autē
de p̄t. aut filius de filio qd̄
nō ambo simul sunt nō possunt
Sed si nō dicit. Capitulū
dicit in sermō nisi qd̄
ad filium dicit id est p̄t

ul̄ genitor uel p̄incipiū eius
si etiā gignes ei qd̄ de se gignit
consequēter p̄incipiū est
quicqđ aut aliud dicit tū fi
lio dī ul̄ potius in filio siue
magnus ea magnitudo
quā genuit. siue iustus ea
iustitia quā genuit. siue bo
nus ea bonitate quā genuit
siue potēs ea potēcia ul̄ vr
tute quā genuit siue sapies
ea sapientia quā genuit. Mag
nitude aut ipā nō dī p̄t sed
magnitudo generator. filiū
vero sicut in sermō dicit filiū
qd̄ nō tū patre dī sed ad pa
tre. non sic et in sermō mag
nus. sed tū patre tuī ipē mag
nitude ē. Sic et sapies tū pa
tre dicit tū ipē sapientia ē
sicut ille sapiens tū filio qā
ea sapientia sapies ē quā ge
nuit. Quicqđ ergo ad se di
cūt. nō dicit alter sine altro.
id ē quicqđ dicit qd̄ subam
eō ostendat ambo simul
dicūt. Si hec ita sunt iā go
nec deus ē p̄t sine filio. nec
filius deus sine p̄t. sed am
bo simul dīs. Et qd̄ dīm est
i p̄incipio erat verbat. in
p̄t erat verbū intellige
aut si in p̄incipio sic dictū ē.
ac si diceret. an oīā. quod

qd' sequit' et verbū eāt apud
 deū. verbū quidē solus filius
 accipit nō simul pater et fi-
 lius tanqñ ambo unū verbū
Sic enī verbū quō ymago
Non aut p̄ et filius simul
 ambo ymago. sed filius sol⁹
 ymago p̄is quēadmodū et
 filius nō em̄ ambo siml̄ fili⁹.
Cqd' vero adiūgit' et verbū
 erat apud deū. multū est ut
 sit intelligatur verbū quod
 solus est filius erat apd̄ deū
 qd' nō solus ē p̄. sed p̄ et
 fili⁹ simul deus. Sed qd' mir
 si in duabz quibusdā rebus
 longe inter se diuersis potest
 hoc dici. **C**uid enī tā diuer-
 sum qm̄ anim⁹ et corpus?
Potest tamē dici aūm⁹ erat
 apud hoīem id ē m hoīe tū
 aūm⁹ nō sit corpus. homo au-
 aūm⁹ simul et corpus sit. ut
 etiā quod consequent' sc̄ptū
 est et deus erat verbū sic
 intelligat' verbū qd' nō est
 pater deus erat siml̄ tū p̄e
Ita ne ergo dicim⁹ ut pater
 sit generator magnitudinis
 hoc est generator virtutis
 uel generator sapientie sue.
 filius aut magnitudo virtus
 et sapientia. deus vō mag-
 nus om̄ps. sapiens ambo

simul. **C**ruomo ergo d̄s de
 deo lumē de lumine. **N**on
 em̄ simul ambo deus de deo
 lumē de lumine sed solus fi-
 lius de deo sc̄p̄ de patre n̄c
 ambo simul lumē de lum-
 ine sed solus filius de lūe
 patre nisi forte adm̄simū
 dū et breuissime multon
 dū qd' coeternus ē p̄i fili⁹
 ita dictū est et deus de deo
 et lumē de lumine et si qd'
 hoc modo dicit' ac si dicere
 tur hoc qd' nō ē filius sine
 patre de hoc quod nō ē p̄i
 sine filio id ē hoc lumē quod
 lumē nō est sine patre de
 hoc lūe p̄e qd' lumē non
 est sine filio ut tū dicit' d̄s
 quod non ē filius sine p̄e
 et de deo quod nō est pater
 sine filio perferte intelliga-
 tur qd' non p̄cessit genitor
 illud qd' genuit. **C**d' si ita
 est hoc solū de eis dicit' non
 potest illud de illo qd' siml̄
 ambo nō sūt. sicut verbū
 de verbo dici nō p̄t. quia
 nō simul ambo verbū f̄z sed
 solus filius n̄c ymago de y-
 magiē. quia non simul abo
 ymago. nec filius de filio
 quia nō simul abo fili⁹ sām
 qd' dicit' ego et pater unū
 sum⁹ **E**nī sum⁹ em̄ d̄m

ē. qđ ille hoc et ego scđm es
sentiā nō scđm relativū.

De unitate filij cū p̄e et mā
iūcē nobiscū Capl' tertū.

Qt nescio utrū iueiat
m scripturis dcm vñū
sūt quorū ē diuersa na
tura. **N**i aut̄ et aliqua pluā
eiusdē nature sīt et diuisa
fenciant nō sūt vñū iqñtū
diuersa sentiūt. **N**am si nā
vñū ēēnt ex eo qđ hoīes erāt
nō ducet ut sīt vñū sicut et
nos vñū cū suos discipulos
p̄i cōmēdaret at vēo pau
lus et apollo qā et ambo hoī
nes et idem fenciebat. qui
plantat aut̄ inquit et qui
rigat vñū sūt. **C**ū ergo sic
dicit̄ vñū ut nō addat̄ qđ
vñū et pluā vñū dicantur.
eadem natuā atqz essentia
nō dissidens neqz dissencies
significat̄. **C**ū vero addit̄
quid vñū p̄t aliquid signi
ficari ex pluribz vñū factū
qñus diuersis natuā sicut
aiā et corpus nō sūt utiqz
vñū. **C**uid em̄ tam diuer
sum misi addatur uel sub itel
ligatur quid vñū id ē vñ
homo aut̄ vñū aūal. **I**nde
inquit vñū corpus ē. **N**on

dixit vñū sunt. aut̄ vñū est
sed addidit̄ corpus tanq̄ ex
duobus diuersis masculino
et feīno vñū corpus adiūctio
ne cōpositū. **E**t qui adherer
inquit dñō vñus sp̄us ē Nō
dixit qui adhereret dñō vñus
est aut̄ vñū sunt. sed addidit̄
sp̄us. **D**iversū em̄ natura spi
ritus hoīs et sp̄us dei sed ad
herendo fit vñus sp̄us ex di
uersis duobz ita ut sime huā
no sp̄u beatus sit dei sp̄us at
qđ pfectus. **H**ūis aut̄ hoīs sp̄e
nō misi cū deo. **N**ec frustra
ut existimo cū tanta i euā
gelio scđm iohaēm et tonēs
diceret dñs de ipā unitate.
uel sua cū p̄e. uel mā iūcē
nobiscū nusqñ dixit ut nos
et ip̄i vñū. sed ut sīt vñū
sicut et nos vñū. **D**ater ḡ
et filius vñū sūt utiqz scđm
unitatē subē. et vñus d̄s ē
et vñus magnus et vñus sa
piens sicut tractati ē. **V**nde
ergo maior p̄. **S**i em̄ maior
magmtudine maior. **C**ū aut̄
magmtudo eius filius sit n̄
ille utiqz maior est eo qui se
genuit nec ille maior ē ea
magmtudine qua magnus
ē. **E**rgo equalis. **N**am vñde
equalis. si nō eo quo est tu

inopabilis

non est aliud eē. et aliud mag-
nū eē. Aut si eternitate p̄
maior ē non equalis filius
quacūq; re **Vñ** enī equalis.
Si magnitudē dixeris non
est par magnitudo q̄ min⁹
eterna ē atq; ita cetera. An
forte m virtute equalis est.
m sapiētia vero non ē equa-
lis. Sed quō ē equalis virtud
q̄ minus sapit. An i sapiētia
equalis est. m virtute autē
nō est equalis? Sed quomō
equalis sapiētia que min⁹
potens est. Restat itaq; ut
si m illa re i equalis ē i oīb⁹
non sit equalis. At sc̄ptura
clamat non rapmā arbitra-
tus ē eē equalis deo. Cogi-
tur ergo quis aduersariis
veritatis qui modo tenet
auctoritate aplīca m qualib⁹
vel una re equalē deo filiū
confiteri. Eligat quā volue-
rit. **H**inc ei ostendit m oī-
bus esse equalē que de sub-
stācia eius dicuntur. Pares
in quartūq; re virtute nō pos-
se m ceteris eē dissimiles ac
si hic equalitas m aīmis
reputatur huāmis m l'ōma-
gis eam manere i m cōmu-
tabili eterna substācia qd̄
ē dīs cīntas. Caplī q̄rtū.

Enī virtutes que sūt
m aiō huāno q̄uis ali-
o atq; alio mō singule
intelligantur nullo⁹ tñ sepa-
rant ab iūicem ut quicūq; fu-
erūt equales verbi grā m
fortitudē equales sūt et
prudētia et iustītia et tpan-
tia. **S**i em̄ dixeris eē istos
equales fortitudē f̄ illum
prestare prudētia. sequit
ut hui⁹ fortitudo minus
prudens sit. ac p̄ hoc nec
fortitudine equales sūt.
qñ est illius fortitudo pri-
dētior. atq; ita de ceteris
virtutib⁹ iūemes si om̄es
eadem consideratione per-
cūras. **N**on enī de virib⁹
corpis agitur sed de aīm⁹
fortitudine. **C**uāto ergo
magis m illa i cōmutabili
eternaq; substāia m cōpabi-
liter simpliciore qm̄ ē aīm⁹
huānus hec ita se habent.
Humano quippe aiō nō hoc
est eē qd̄ est forte eē. aut
prudentē. aut iustītū aut
tpanē. **P**otest em̄ eē aī-
mus et nullā istaz habe-
virtutē. **D**eo aut̄ hoc est
eē qd̄ ē potētē esse. aut iustītū
eē aut sapiētē. eē. et si qd̄ de
illa simplici multiplicitate ul'
multiplici simplicitate ~

State dixeris quo substantia
 eius significetur. **N**on obre
 siue ita dicitur deus de deo
 ut et singularis hoc nomine co
 ueniat. non tam ut ambo
 simul duo dñs sed unus deus
 sit. **I**ta enim sibi coheret quod eci
 am in distantibz diversisqz
 substantiis fieri apls testig
 est. **N**am et solus dñs sp̄e
 ē et solus hōis sp̄e utiqz sp̄e
 ē tñ si hereat dñs unus sp̄e
 est quanto magis ibi ubi est
 dñs inseparabilis atqz etna
 conexio. **N**e absurde dici
 videat. quasi filius aboz
 tū dicitur filius dei. si id quod
 dñs deus non misi de ambo
 bus similē dñs. pmo de nā simili
 trinitate dicitur. **S**iue ergo
 hoc siue illud sit quod diligē
 tuis discutiendū est. nūc
 unde agitur satis ē videre
 nullo modo filium equalē
 ē pū si in aliquo scilicet
 quod pertineat ad signādam
 eius substantiā īequalis siue
 nitur sicut iam ostendim⁹.
 apls autem dixit equalē ī oīb⁹
 Ergo equalis ē pū filius et
 est unus eiusdēqz substantie.
De spiritus sancti unitate
Qtū p̄te et filio. cap. v.
 Quia ppter etiā sp̄us s̄c

in eadem unitate substance
 et in eadē equalitate consistit.
Siue enī sit unitas amborum
 siue sanctitas siue caritas si
 ue. siue ideo unitas quia ca
 ritas et ideo caritas qā sanc
 titas manifestū ē quod nō aliqz
 duorum est quod utqz con
 iungitur. quo genitus a gen
 nente diligatur generatore
 qz suū diligit. sintqz nō parti
 cipatione. sed essentia sua
 neqz dono superioris alicui⁹
 sed suo proprio seruantes uni
 tatem sp̄us in uniculo pacis
 qd imitari per grām et ad
 deū et ad nos ipsos iubemur
 in quibz duobus p̄ceptis to
 ta lex pendet et p̄phete. **I**ta
 sūt illa tria deus unus sol⁹
 magnus sapiēs sanctus bīs.
Nos autem ex ipso et p ipm et
 in ipso bī quia ipm⁹ munere
 inter nos unū cū illo aut un⁹
 sp̄us quia glutinat̄ aiā mā
 post eū et nobis herere deo
 bonū est quia p̄det oēm q̄
 fornicatur ab eo. **S**p̄us ergo
 sc̄us ēst tōe aliquid p̄us et
 filij. quicquid illud est aut
 ipm̄ tōe consubstantialis et
 coetera que si amictia co
 uementer dici p̄t dicat⁹ sed
 aptius dicit⁹ caritas. **E**t hec

quoq; substācia qā dō subā. et
dō caritas sicut sp̄tū ē. **H**ic aut
subā siml' cū patre et filio
ita simul magna et siml' boā
et simul sancta et quicqd aliud
ad se dī. qm̄ nō aliud est deo
ēē et aliud magnū ēē ul' boā
ēē et cetera sicut sup̄ ostendi
mus. **S**i em̄ mīn⁹ magna ē
ibi caritas qm̄ sapiēcia. mi
nus qm̄ ē diligitur sapiēcia.
Equalis ē igit̄. ut qm̄ta est
sapiēcia tm̄ diligat. **E**t aut̄
sapiēcia equalis p̄t̄ sicut su
pra disputauim⁹. Equalis ē
igit̄ sp̄us sc̄us. **E**t si equalis i
obis equalis ppter sūnam
simplicitatē que i illa substā
cia est. **E**t ideo nō amplius
qm̄ tria sūt. vnuis diligens
eū qui de illo ē et vnuis di
ligens eū a q̄ est et p̄a di
lectio. que si nichil ē quo dō
dilectio ē. **S**i nō ē subā. quo
dō subā est? **D**e natura cor
poreā et natura spiritali qd̄
simplices nō snt qua n̄ icō
mutabiles. Cap'l'm sextū.

ratia

Si aut̄ querit quo sim
plex et multiplex sit
illa subā quādūtendū ē. pri
mo creatūa quāe sit multiplex.
nllō aut̄ mō vere simplex. Et
pruus corpus vniuersū utiq;

ptibus constat. ita ut sit ibi a
lia pars maior alia minor
et maius sit vniuersū qj ps
quelibz aut qm̄talibz. **N**am
et celū et terra partes sunt
vniuersē mūdane molis et
sola terra uel solū celū īnū
bilibz partibus constat et i
teria sui parte minor ē qm̄
in cetera et in diuidua minor
qm̄ tota et totū mūdi corp⁹
qd̄ duabz plerūq; partibus
appellari solet id est celū et
terra utiq; maius ē qm̄ so
lū celū aut sola terra et in
vnoquoq; corpe aliud ē mag
nitudo aliud color aliud fi
gura. **P**otest em̄ et diminū
ta magnitudē manere idē
color et eadē figura et colo
re mutato manere eadem
figūa et eadē magnitudo
et figura eadē nō manete
tam magnū ēē et eodē mō
coloratū et quecūq; alia si
mul dicitur de corpe p̄nt̄
et simul et plura sine ceteis
comutari. **A**c per hoc multi
plex ēē comūtē natūa corporis.
simplex aut̄ nullo mō. Crea
tura quoq; spiritalis sicut ē
aīa. ē quidē corporis cōpatiōē
simplicior. sine cōpatiōne au
tem corporis multiplex. Est

. vi.

etiam ipsa non simplex. Nam id simplicior est corpe. quia non mole diffundit per spatium loci. sed in unoquoque corpore et in toto tota est et in qualibet parte eius tota est. Et ideo cum sit aliquid in quaus exigu a particula corporis quod sentiat anima quis non fiat in toto corpe illa tamē tota sentit quia totum non latet. Sed tamen etiam in anima cum aliud sit artificiosum esse aliud tertium aliud acutum. aliud memoriae meae rem aliud cupiditas aliud timor aliud leticia aliud tristitia. possuntque et alia sine aliis et alia manus et alia minus inuicibilis et inuicibiliter in aere natura inueniri. manifestum est non simplicem sed multiplicem esse naturam. Ni nihil enim simplex mutabile est. Quid autem creaturam mutabil.

De simplici et immutabili essence dei quis multipliciter secundum substancialiter noicitur

Deus vero noster Cap. vii. tripliciter quidem dicitur. magnus. bonus. sapiens. bonus. verus et quicquid aliud non indigne dici videtur. sed eadem magnitudo eius est que sapientia non ei mole

magnus sed virtute et eadem beatitas que sapientia et magnitudo. et eadem veritas que illa omnia. Et non est ibi aliud beatum esse et aliud magnum aut sapientem aut verum aut bonum esse sed omnia ipsum esse. Nec quoniam trinitas est ideo triplex est. putando alioquin minor erit pater unus aut filius unus quoniam similiter pater et filius. quoniam non inueniatur quomodo dici possit aut pater unus aut filius unus cum semper atque inseparabiliter et ille cum filio sit et ille cum patre non ut ambo sint pater aut ambo filii. sed quia semper inuicem neuter unus. Quia vero dicimus et deum unum ipsam trinitatem. quis semper sit cum spiritibus et animabus sanctis. sed unus dicimus quod deus est quia non sunt et illi cum illo deus ita solum patrem dicimus patrem non quia separata a filio sed quia non simul ambo pater est.

Trinitatem deitatis nullo modo triplicem esse dicendam quia non tria ibi plus sunt quam unum non unum minus quam

Orum ita tria. Cap. viii. quod tantus est unus pater vel unus filius vel unus

spūs sc̄s. q̄ntus est siml p̄
et filius et spūs sanctus
nullo mō triplex dicendus
est. **C**orpa quippe adiunctioē
sua crescit. **E**xīus em q̄
adheret uxori sue vñi corp̄
sit manus tamē corpus sit
qm̄ si solus viri esset aut
solus uxoris. **I**n rebus aut̄
spitalibz cū minor maiori
adherescit sicut creatūa cre-
atori. illa fit maior q̄ erat
nō ille. **I**n hys em quo non
mole magna sunt. hoc est
manus ē. qd̄ ē melius ē.
Melior aut̄ fit spūs alicui
creature cū adheret creatōi
qm̄ si nō adhererat et ideo
etia maior quia melior. **O**r
go adheret dno unius spūs
est. **S**ed tamē dñs non idō
fit maior q̄ius fiat ille q̄
dno adheret. **I**n ip̄o ergo
deo cū adheret equali p̄
filius equalis. aut spūs sc̄s
p̄i et filio equalis nō fit
maior deus qm̄ singuli e
orū quia nō est quo crescat
illa pfectio. **P**fectus aut̄ si
ue p̄i sive fili sive spūs sc̄s.
et pfectus deus p̄i et filius
et spūs sc̄s et ideo trinitas
potius qm̄ triplex. **D**e solo
vero deo p̄i et filio et spūs

tu sancto. Caplī nonū.

Et quoniam ostendim⁹
quō possit dici solus p̄i
quia nō misi ip̄e sibi p̄i con-
siderada est illa sententia q̄
dī deū verū solū nō ē pa-
trem solū sed patrē et filiū
et spūm sc̄m. **S**i quis ei inter-
roget p̄i solus utrū sit dī
quō respondebit. nō esse
misī forte ita dicim⁹ esse
quidē patrē deū sed nō ē
solū deū ē aut solū deū
patrē et filiū et spūm sc̄m.
Sed quid agim⁹ de illo tes-
timonio dm̄. **P**atri em̄ di-
cebat et patrē norauerat
ad quē loquebat cū ait 'Hec
est aut̄ vita eterna ut cog-
noscant te vñi verū deū.
Erd' quidā arriam sic so-
lent accipe q̄i nō sit filius
verus deus. **C**ribus ex-
clusis videndū ē an itelli-
gere cogamur cū dictū ē
p̄i ut cognoscant te vñi
verū deū tanq̄m hoc iſi-
nuare voluerit. quia et
solus p̄i deus verus ē. ne
nō intelligerem⁹ deū misi
ip̄a tria simul patrē et fi-
liū et spūm sc̄m. **I**n ergo
ex dm̄ testimonio et patrē
vñi verū deū dicim⁹. et
filiū vñi verū deū et spūm

Et quoniam
 simul ipam trinitatem non tres
 veros deos. sed unum verum deum.
Ante quam addidit et quem misisti ihesum
 xpm subaudiendum est
 unum verum deum. et ordo verbo
 rum est ut te et quem misisti ihesum
 xpm cognoscant unum verum deum.
Cum ergo tacuit de spiritu sancto? an
 quam consequens est ut ubique
 noiatur unum tanta pace vnu
 adherens. ut per haec utrumque v
 nu sit. iam ex hoc intelligat
 etiam ipsa pax quamvis non come
 moret. Nam et illo loco apls
 videtur quasi promittit spiritum
 sanctum. et tamquam ibi intelligit
 ubi ait. oia vna. vos autem
 xpi. xpi autem dei. **E**t iterum caput
 milieris vni. caput vni xpi.
 caput autem xpi deus. Sed rur
 sus si deus non misericordia simili
 tria. quod caput xpi deus id est
 caput xpi trinitas cum in trini
 tate sit xpi ut sit trinitas.
 An quod est per in filio caput est
 ei quod est solus filius? Cum
 filio enim per deum. solus autem filius
 xpi est maxime quia in verbu
 caro factum loquitur. Secundum quia
 humilitatem eius etiam maior est
 per se dicit quam per maior
 me est ut hoc ipsum deum esse
 quod illi cum per unum est

caput sit hois mediatores
 quod ipse solus est. Si enim mente
 recte dicimus principale hois
 id est tantum caput humane sub
 statie cum ipse homo cum mente sit
 homo cur non multo congru
 encius multoq; magis ver
 bu cum pre quod simul deus est caput
 est xpi. cuius xpi homo nisi cum
 verbo quod caro factum est itel
 ligi non possit. Sed hoc ut iam
 diximus aliquanto diligenter post
 ea considerabimus. **N**on autem
 equalitas trinitatis et una ea
 deinceps subiectum breuius potui
 mus demonstrata est ut quoq;
 modo se habeat ista questio quia
 discutienda acriore mentitione
 distulimus nichil impedit quo
 minus fateamur summa equali
 tate patris et filii et spiritus sancti.
De sententia sancti hylarii quod
 in trinitate proprietatem personarum
Q intelligit demonstratione strasse capitulo x.
Quidam cum vellet breuissime
 singulariter in trinitate personarum
 insinuare propria. eternitas in quantum
 in precordi. species in ymaginem. usus
 in munere. Et quia non medio
 cris auctoritatis in tractatione
 scripturarum et assertione fidei
 vir exstitit. Hylarius enim hoc
 in libris suis posuit. Horum
 verborum id est patris et ymaginis
 et munieris. eternitas.

.ii.

tis et spenei et usus abditū
scrutatus intelligentiā. q̄ntū
valeo nō eū scutū arbitror i
eternitatis vocabulo n̄ q̄ p̄
nō habet patrē de quo sit. si
lius aut̄ de p̄ē ē ut sit atq; ut
illi coetnus sit. ymago enī si
p̄fē mplet illud cui⁹ yma
go ē ip̄ā coequat̄ ei nō illud
ymagin̄ sive i qua ymaginē
specie noīauit. Credo ppter
pulchritudinē. ubi iā est tñ
ta cōgruētia. et p̄ma equali
tas et p̄ma similitudo nulla
m re dissidens. et nullomō
i equalis et nulla ex parte
dissimilis sed ad ydemptidē
rūdes ei cui⁹ ymago ē. ubi
ē p̄ma et sūma vta. cui nō ē
alio viue ⁊ ali⁹ eē h̄ idē ⁊ eē et
viue et p̄m⁹ ac sūm⁹ itellōs cui n̄ ē
alio viue et aliud intelligere.
sed id qđ ē intelligē hoc et
viue hoc eē ē vnu oīā tāq̄
verbū p̄fim̄ cui nō desit
aliquid et ars quedā oīpo
tentis atq; sapientis dei ple
na om̄ rationū viuētū i
cōmutabilitū et om̄es vnu
m ea sicut ip̄ā vnu de uno.
cū quo vnu ibi nouit oīā
deus que fecit per ip̄as et
ideo cum decedant et suce
dant tpa nō decidit aliquid
uel sucedit scientie dei. Nō

enī het que creata sūt ideo
scūtūt a deo q̄a facta sūt. ac
nō potius ideo facta sūt uel
mutabilia quia īmutabilit̄
ab eo scūtūt. Ille igit̄ īeffa
bilis quida complexus p̄s
et ymagis nō est sine p̄fer
tione. sine caritate sine gau
dio. Illa ḡdilectio. delectio.
felicitas uel būtudo. si tñ
aliqua humana vole digne
dī v̄sus ab illo appellatus ē
breuiter et est in trinitate
sp̄us sanctus. nō gemitus sed
gemoris gemiq̄s suauitas
m genti largitate atq; uber
tate p̄fundens om̄es crea
turās pro captu eaz ut ordi
nē suū teneant et locis suis
adquiescant. Hec igit̄ oīā
que arte diuina facta sunt
et uinitate quida m se ostē
dūt et sp̄ciem et ordine Qd̄
quid em̄ horz ē et vnu aliq̄
est. sicut sunt nature corp̄m
īgēmias aiāz. et aliq̄ sp̄ne
formatur sicut sūt figure
uel qualitates corp̄m ac dor
trine uel artes aiāz et ordi
nē aliquē petit aut tenet si
cut sūt pondēa ul̄ collocati
ones corp̄m atq; amores a
delectationes aiāz. Oportet
igit̄ ut creatorē per ea q̄
facta sunt intellectū conspi

. viij.

rientes trinitatem intelligamus. cuius in creaturā quomodo dignum est apparere vestigium. In illa enim trinitate summa origo est rex omnium et perfectissima pulchritudo et beatissima delectatio. Itaque illa tria etas in uicem determinari videtur et in se infinita sunt et ita et singularia sunt in singulis et omnia in singulis et singula in omnibus et omnia in omnibus et unum omnia. Videt hoc uel ex parte uel perspectivam et in enigmate gaudent cognoscentes deum et sicut deum honoret et gratias agat. Qui autem non videt tendat per pietatem ad videndum non per certitatem ad calumpniam. quoniam unus est deus sed tamē trinitas. Nec confusa accipiendo est. ex quo omnia per quem omnia. in quo omnia. nec dominus multis sed ipsi gloria in seculorum amen.

Explicit liber sextus. Incipit capitula libri septimi cap*itulū*?

Tertium quicquid de deo non re latius sed ad seipsum recte dicatur cuilibet persona in trinitate conueniat. cap*itulum* secundum

Ea que patris et filii essentiam significant non esse relationa. quia quicquid ad se non ad aliquid dicuntur simul ab eo sunt. **Capitulum tertium**

De sapientia a deo genita uel creata. **Capitulum quartum**. **Quid uel a grecis uel a latini nomine fuit dicti de messabili trinitate. Capitulum quintum.** **D**e substantia et essentia cap*itulum* vi. **D**e tribus personis unius essentie. **Explicit capitula**

Incipit liber septimus. Cap*itulum* primū.

Tanum nunc queram diligenter quis quoniam dat deus quod paucum ante distulum utrum et singula quecumque in trinitate persona possit et per seipsum non cum ceteris duabus dicitur deus aut magnus aut sapiens. a vero aut omnipotens aut iustus et si quod aliud de deo dici potest non relatum sed ad seipsum. An vero non dicatur ista nisi cum trinitas intelligitur? Hoc enim questione facit. quia scriptum est christum dei virtutem et dei sapientiam. utrum ita sit pater sapientie atque virtutis sive ut hac sapientia sapiens sit quam genuit. et hac virtute potest quam generavit. et quia semper potens et sapiens semper genuit virtutem et sapientiam. Dixeram enim si ita est cur non et magnitudinis sive prius sit. quia magnus est. et bonitatis quia bonus est. et iusticie quia iustus et alia si quia sunt. Aut si hec omnia